

vedrører sagens parter. En kumulation, der er sket fra sagens begyndelse, kaldes oprindelig. Oprindelig subjektiv kumulation kan kun iværksættes af sagsøgeren eller sagsøgerne og består i, at krav mod flere sagsøgte og/eller krav fra flere sagsøgere er indeholdt i samme stævning eller i stævninger, der samtidig indleveres til retten, med anmodning om samlet behandling af kravene efter reglerne om kumulation, jf. retsplejelovens § 250, stk. 1.

Inddrages der nye selvstændige krav i sagen, efter at sagen er begyndt med ét eller flere krav som genstand, kaldes kumulationen efterfølgende. Efterfølgende subjektiv kumulation kan ske ved, at en ny part indstævnes i sagen af en af de hidtidige parter (*ad citation*), jf. retsplejelovens § 250, stk. 2, eller ved, at tredjemand selv indtræder som part i sagen (*hovedintervention*), jf. retsplejelovens § 251.

Disse regler regulerer grundlæggende, i hvilke situationer flere krav *kan* behandles samlet under én retssag. Derimod indeholder retsplejeloven ikke særlige regler om *behandlingen* af flere krav under én retssag, og dette sker derfor principielt efter retsplejelovens almindelige regler, der også anvendes i retssager, som kun angår ét krav.

2.3. Retsplejeloven indeholder desuden en regel om, at retten kan bestemme, at flere sager, der er anlagt ved retten mellem samme eller forskellige parter, skal forhandles i forbindelse med hinanden, jf. retsplejelovens § 254.

Denne regel afløste i 1980 den tidligere gældende § 286, stk. 1, der som hovedregel kun gav retten adgang til sammenlægning, hvis dette ikke stred mod de almindelige betingelser for kumulation i §§ 249 og 250. Det fremgår af betænkning nr. 678/1978 om behandling af borgerlige sager side 117, at Retsplejerådet fandt de dagældende begrænsninger i rettens adgang til at forene sager uheldige. Retsplejerådet fandt, at flere sager, der er anlagt ved samme ret, burde kunne forhandles i forbindelse med hinanden, hvor retten finder fælles behandling hensigtsmæssig.

Sagerne skal behandles som to eller flere sager, og retsplejelovens § 254 gør derfor ikke indgreb i de normale kompetenceregler og giver ikke hjemmel til at henvise en sag til en anden byret mod sagsøgerens protest, jf. Østre Landsrets afgørelse gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2003 side 248, hvor Århus Kommune anlagde sag mod et forsikringselskab ved detes hjemting. Forsikringselskabet påstod sagen henvist til retten i Århus, hvor der i forvejen verserede ca. 100 ligeartede sager. Byretten imødekom anmodningen, men henvisningen blev ophævet af landsretten under henvisning til, at der hverken i § 254 eller i rets-

plejeloven i øvrigt er hjemmel til mod modpartens protest at henvise sagen til behandling sammen med sager, der verserer ved en anden ret.

Der henvises til betænkningen side 29-57 og 81.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Generelt om gruppessøgsmål

3.1.1. Gruppessøgsmål er udtryk for, at flere persons individuelle krav behandles samlet under én retssag, men uden at alle de personer, hvis krav afgøres under retssagen, deltager som parter i retssagen i sædvanlig forstand. Betegnelsen gruppessøgsmål sigter til, at den flerhed af personer, hvis individuelle krav afgøres under retssagen, defineres som og repræsenteres som en gruppe. Det er grupperepræsentanten (og ikke de enkelte gruppemedlemmer), der anses som part i et sådant søgsmål.

Det centrale kendetækningsmærke ved gruppessøgsmål er, at afgørelser vedrørende sagens realitet har bindende virkning (retskraft) i forhold til personer, som ikke i traditionel forstand er parter i retssagen. Gruppessøgsmål adskiller sig således fra de gældende regler om sammenlægning af krav (kumulation) ved, at ikke alle de personer, hvis krav afgøres under retssagen, deltager som parter i retssagen i sædvanlig forstand.

Gruppessøgsmål er imidlertid ikke noget entydigt begreb.

Regler om gruppessøgsmål kan således udformes på den måde, at kun personer, der udtrykkeligt har tilkendegivet, at de ønsker at deltage, bliver bundet af afgørelsen (tilmeldingsmodellen eller opt in-gruppessøgsmål), og der kan stilles krav om, at de pågældende før en sådan tilkendegivelse skal have modtaget udførlige og letforståelige oplysninger om sagen og om retsvirkningerne af en tilmelding.

Regler om gruppessøgsmål kan imidlertid også udformes således, at alle personer, hvis krav er omfattet af stævningen, og som ikke udtrykkeligt har tilkendegivet, at de ikke ønsker at deltage, bliver bundet af afgørelsen (frameldingsmodellen eller opt out-gruppessøgsmål), eller således, at alle medlemmer af gruppen bliver bundet af afgørelsen, uanset om de har tilkendegivet noget ønske om deltagelse eller ikke-deltagelse i søgsmålet (obligatorisk gruppessøgsmål).

3.1.2. Retsplejerådet anfører, at formålet med eventuelle regler om gruppessøgsmål bør være at styrke gennemslagskraften i praksis af den eksisterende materielle lovgivning. Retsplejerådet vurderer af, om der bør indføres regler om gruppessøgsmål, bygger bl.a. på eksisterende materielle regler og principper om individuel udmåling af erstatning for det lidte tab og af for meget betalt vederlag. Retsplejerådet har